

XI. Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia

Az előzetes döntéshozatali eljárásról konkrétan

Szerző: Máthé Zsigmond

Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Jogi Kar
III-IV. év.

Mikó Imre Jog- és Közgazdaságtudományi
Szakkollégium

Témavezető: Dr. Fábián Gyula

ügyész, egyetemi tanár

Babeş-Bolyai Tudományegyetem Jogi Kar, Kolozsvár

Kolozsvár 2008. május 23-24.

Tartalomjegyzék

I. rész

Az előzetes döntéshozatali eljárásról

Bevezető.....	3
Kutatás célja	5
Az előzetes döntéshozatali eljárás jogi alapjai.....	6

II. rész

Az előzetes döntéshozatali eljárásról konkrétan

A nemzeti bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásról.....	8
A kérés előterjesztése	10
Az értelmezésre vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelem	11
Időpontok	12
Formai és nyelvi követelmények	12
Visszacsatolás - az előzetes döntéshozatalra utalás hatásai a nemzeti eljárásra	14
Az előzetes döntéshozatali eljárás költségei	14
Iratváltások és elérhetőségek.....	15

III. rész

Az előzetes döntéshozatali eljárás lépéseinek ismerete a kolozsvári joggyakorlók által

A felmérésről és céljáról	16
A kérdőív	17
Kiértékelés.....	19
Következtetések, észrevételek	21
Felhasznált irodalom.....	22
Függelékek	24

I. rész

Az előzetes döntéshozatali eljárásról

Bevezető

Az Európai Közösségek olyan közösségi jogrend részesei, amely jelentős mértékben különbözik a megszokott nemzetközi jogi kapcsolatoktól, és a nemzetközi szerződések hagyományos rendszereitől. Ennek forrásai visszanyúlnak a második világháború után kialakult közfelfogáshoz, amelyet az akkori politikai és gazdasági körülmények teremtettek meg.

Ma, alapjában és jogi értelemben is az Európai Unió fejlett közösséget alkot: alkotmányos felhatalmazás alapján jött létre nemzetközi jogi alapokon nyugszik és hagyományos, valamint új, sajátos jogintézmények segítségével működik.¹ A Közösségek tagállamaiba egységesen érvényesül az Európai Unió joga, a közösségi jog. A közösségi jogot a szakirodalom a következőképpen határozza meg: „A közösségi jog, azon jogi normák összessége, amelyek önálló jogágot képeznek, amelyek egységesen érvényesek minden tagállamban a nemzeti jogrendszerektől eltérően, és amely szabályok a tagállami rendelkezésekkel szemben elsőbbséget élveznek és legtöbb esetben közvetlen módon alkalmazhatók.”² A tagállamok jogrendjébe, a közösségi jogviszonyból eredően, alkalmazandó közösségi jogszabály jelentős mértékben megnövelheti a jogalkalmazás problémáit, mivel a közösségi jogrend beépül a tagállamok belső jogrendszerébe és közvetlenül alkalmazható normaként viselkedik, jelentősen megnövelve és kitágítva a tagállam belső jogrendjét. Következésképpen a tagállamok bíróságai a nemzeti jogszabályok mellett, vagy azokkal szemben alkalmazniuk kell a közösségi jogszabályokat. A közösségi jogszabályok egységes alkalmazásának biztosítása jelentős problémákat vetett fel a tagállamok bírúinak és az Európai Bíróság számára. Ezeknek a közösségi jogszabályoknak az egységes értelmezésére és alkalmazására egy sajátos jogintézmény, az *előzetes döntéshozatali eljárás* szolgál, oly módon, hogy kizárólagos értelmezési jogot biztosít az Európai Bíróság számára.³

¹ Dr.Szalayné Sándor Erzsébet Bírósági Közlöny, 2004/4. sz. melléklete, 14-20. o.

² Fábíán Gyula: Curtea de Justiție Europeană, instanță de judecată supranațională, Rosetti, Bukarest.,2003, 25.o.

³ Osztoivits András Az előzetes döntéshozatali eljárás, KJK Kerszöv, Budapest 2005, 15.o.

A tagállamok az alapító szerződés aláírásával részévé válnak az Európai Unió jogrendjének (közösségi jog). E jog alkalmazása nagyrészt a tagállamok feladata, amely a mindennapi élet jogviszonyait érinti. Míg a nemzetközi szerződések alkalmazása a belső bíróságokon csak elvileg merülhet fel, addig a közösségi jog, jelentős részében közvetlen alkalmazható a magánfelek jogviszonyait tekintve. Ellentétben más nemzetközi szerződéssel az uniós jog alkalmazása a belső bíróságokon mindennapos ügyé válhat, alkalmazásuk kérdése bármikor felmerülhet. Értelemszerűen ennek egységes értelmezése a modern jogállamokban a demokrácia elengedhetetlen alapja. A közvetlenül hatályos közösségi norma⁴ adott, egyedi és konkrét esetekben alkalmazható a tagállamok igazságszolgáltatása által, amely elsőbbséget élvez az ellentétes tartalmú belső (nemzeti) jogszabállyal szemben. Mivel a tagállamoknak jogorvoslati eltérő történelmi fejlődésen mentek keresztül, ezért gyakran különböző anyagi, formai, eljárási szabályokat tartalmaznak. Ezért az *Európai Uniónak duális jogorvoslati rendszere van*, amelyben a *nemzeti bíróságok az Európai Bírósággal szorosan együttműködve* hivatottak a jog egységes értelmezését és alkalmazását biztosítani. *Nem hierarchikus alá-fölérendeltségről* van szó: a tagállami bírói ítélettel szemben nincsen fellebbezési lehetőség az uniós intézményként működő bírói testületek előtt, még akkor sem, ha az érintett peres fél a tagállamon belül a számára az adott eljárásban nyitva álló jogorvoslati lehetőségeket már igénybe vette. A kapcsolat erre a célra *intézményesített kommunikációs csatornán* zajlik a nemzeti bíró és az Európai Bíróság között: ez **az előzetes döntéshozatali eljárás**.⁵

Az 1980-as évek elejétől kezdve a Bíróság egyre jobban hangot adott annak, hogy a közösségi jog szabályos alkalmazása és egységes értelmezése minden tagállamban azon az együttműködésen alapszik, amely a nemzeti bíróságok és az Unió Bírósága közötti munkamegosztásból ered. A bíróság jogfejlesztő, bíráskodási és jogharmonizációs munkája viszont még korábban fellelhető a bírósági döntésekben. A *Costa v. Enel* ítéletben a Bíróság a következőket mondta „*Az EGK Szerződés létrehozta saját jogrendszerét, mely hatálybalépésével a tagállamok jogrendszereinek szerves részévé vált, és amelyet bíróságaik kötelesek alkalmazni.*”⁶ A Bíróság többszöri utalása az előzetes döntéshozatali eljárás intézményének fontosságára természetesen nem elegendő a jogharmonizáció hibátlan működéséhez figyelembe véve, hogy egyik feladata pontosan az, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás intézménye útján

⁴ **Bővebben: Dr.Szalayné Sándor Erzsébet:** Az Európai Unió Kőzjogi Alapajai, Dialóg Campus, 2003. Pécs, Melléklet 105-106.o.

⁵ **Dr.Szalayné Sándor Erzsébet:** Bírósági Kőzlöny, 2004/4. sz. melléklete, 14-20. o.

⁶ **Costa v. Enel ítélet** (EBHT 1964, 1251) [2-4, 7-13, 29-30]

hozzájáruljon ehhez az egységes alkalmazáshoz. Az EK Sz 234. cikke létrehozta azt a jogintézményt, amellyel megelőzhető, hogy a tagállamokon belül a közösségi joggal ellentétes nemzeti joggyakorlat alakuljon ki.

A kutatás célja

Hazánk már több mint egy éve tagja az Európai Uniónak. Románia uniós taggá válásával a hazai jogalkotó és a jogalkalmazó mellett a jogkereső állampolgároknak, vállalkozásoknak egyaránt számolniuk kellett azzal, hogy a kötelező joghatósággal felruházott Európai Bíróság a közösségi jog értelmezése, érvényessége kapcsán, jogosult a végső szó kimondására. A csatlakozással egyidejűleg a belső jogrendünk részévé váló Uniós jogrend, alapjában véve kibővítette a jogalkalmazást, a jogalkalmazással járó jogokat és kötelezettségeket és a jogorvoslat eljárási lépéseit. Az előzetes döntéshozatali eljárásban a román bíróságok bírúinak nem csupán egy lehetőség a peres ügyekben való döntés alkalmával a közösségi jogszabály alkalmazása, hanem törvényes kötelessége. Kutatás célja bemutatni, az előzetes döntéshozatali eljárást, jogi és formai követelményeit, jogforrásait és azokat a lépéseket, amelyek szükségesek az előzetes döntéshozatali eljárás törvényes keretei között való lebonyolítására.

Az előzetes döntéshozatali eljárás jogi alapjai

A tagállamok bíróságai a jogorvoslati eljárások során gyakran szembesülnek olyan jogkérdésekkel, amelyek az adott állam jogrendszerén kívül esnek, vagy eldöntésére más bírói szerv hivatott. Ekkor az eljárást nem lehet folytatni, hanem a bíróságnak kezdeményezni kell az előzetes döntéshozatali eljárást, melynek során az EKB a jogkérdésben állást foglal. *Az előzetes döntéshozatali eljárást feltételez egy mély alapokon nyugvó eljárási jogforrást.* A Közösségek Bírósága a Grand – ítélet érvelésében a rendeletek hatályát elemezve kifejtette, hogy a közösségi jog tényleges érvényesülését veszélyeztetné, ha a tagállamok hatóságai a bíróságok előtt arra nem hivatkozhatnának, és a tagállami bíróságok azt nem vennék figyelembe. A van Duyn – ügy ítéletében a bíróság ismételt kiemeli, hogy „amikor a közösségi hatóságok a tagállamokat az irányelvvel egy meghatározott magatartásra kötelezik, ezen intézkedés tényleges

érvényesülését („effect utile”) veszélyeztetné, ha az egyének a bíróság előtt arra nem hivatkozhatnának, és a tagállami bíróságok azt nem vehetnék a közösségi jog részeként figyelembe.⁷

A legfontosabb normák, amelyek az előzetes döntéshozatali eljárást szabályozzák:

Szerződés az **Európai Közösség létrehozásáról (EKSz) 234. cikk:**

„A Bíróság hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:

a) a Szerződés értelmezése;

b) a Közösségi intézményeinek és az EKB jogi aktusainak érvényessége és értelmezése;

*c.) a Tanács által létrehozott testületek alapszabályainak értelmezése, ha az alapszabály ezt előírja. Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti a Bíróságot, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést. Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles a Bírósághoz fordulni”.*⁸

A továbbra is dinamikusan növekvő közösségi joganyagnak, valamint az ezzel gyakran kötelezően együtt járó nemzeti jogalkotásnak köszönhetően egyre nehezebben átlátható, hogy mi mindent kell figyelembe venni az előzetes döntéshozatali eljárás kapcsán.⁹ Az EKSZ. 234. szabályzat esetében kettős célt vélhetünk felfedezni, amelyek véleményem szerint irányvonalat adnak az előzetes döntéshozatal intézményrendszerének alapvető céljainak átláthatóságára, még ha az említett közösségi joganyag növekedés ezt nehezíti. Mindkét cél a közösségi érdekek alapvető támpontja. Az egyik, hogy a közösségi jogot minden tagállam bírósága egységesen értelmezze és alkalmazza,¹⁰ melynek célja a jogbizonytalanságok megszűnése a közös joggyakorlat által.¹¹ Mivel a tagállamokban a jogegység biztosítását a nemzeti bírósági szervezeti rendszer hierarchikus tagoltsága, a nemzet legfelsőbb igazságszolgáltatási szerv iránymutató döntései által megoldott addig az Európai Unióba ez nem lehetséges. Ennek legfőbb okai az alapító koncepció, vagyis az eredeti elképzelés, valamint a

⁷ Székely Csaba: *Acțiunea preliminară – principalele aspecte teoretice și practice*- Diplomamunka, BBTE Kolozsvár, 2007. 7. o.

⁸ **Lásd:** AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGET LÉTREHOZÓ SZERZŐDÉS 234. Cikke.

⁹ **Osztoivits András:** Az előzetes döntéshozatali eljárás, KJK Kerszöv, Budapest 2005, 15.o.

¹⁰ **Osztoivits András:** Az előzetes döntéshozatali eljárás, KJK Kerszöv, Budapest 2005, 52..o.

¹¹ **Rheinmüllen II- ítélet** (EBHT 1974, 166)

közösség fejlődésének mai állapota. Értelmszerűen az EU berendezkedése nem feleltethető meg egy állam berendezkedésének, sokkal inkább állami felségjogok korlátozott átruházásával alapított független államok szövetségének.¹² Ebben a környezetben a nemzeti bírósági hierarchikus rendszer nem valósulhat meg.¹³

- a. Az EGK szerződés 68. cikke.
- b. Az EURATOM szerződés 150 cikke.
- c. Az Európai Unióról szóló Szerződés.
- d. Más egyezmények például a kereskedelmi társaságok és a jogi személyek kölcsönös elismeréséről.

Az előzetes döntéshozatali eljárás szerepét és fontosságát nehéz túlértékelni a közösségi jog alakulása és fejlődése szempontjából. Ez az eljárás nyújtott számos esetben alkalmat arra az Európai Bíróságnak, hogy akár az egész közösségi jogrendszer szempontjából nagy jelentőségű kérdésekben állást foglaljon és értelmezést nyújtson.¹⁴ Számos jogesetben alkalmával az Európai Bíróságnak volt döntő szerepe.¹⁵

Vitathatatlanul az Európai Bíróság az előzetes döntéshozatali eljárásban kapta meg a legtöbb lehetőséget, hogy a legkülönbözőbb területeken a közösségi jog kérdéseiben állást foglaljon. Ezt misem bizonyítja jobban, mint az első előzetes döntéshozatali eljárás¹⁶ és 2002. december 31-ig 4834 előzetes döntési eljárás számának a sokasága.¹⁷

Románia 2007. január elsejével részévé vált az európai unió jogrendjének és az alapító szerződés aláírásával annak betartása hazánkat is terheli. Az az egyedülálló eljárási forma, amely „hidat képez a közösségi és a nemzeti bíróságok között”¹⁸ Romániában is alkalmazandó. A közösségi jog nem csupán jogokat és lehetőségeket biztosít a nemzeti bíróságoknak, hanem adott esetben a közösségi jogból eredő kötelezettséget is. Az előzetes döntéshozatali eljárás egy olyan közösségi intézményből eredő kötelezettség a tagállam számára, amely a tagállam a szerződések aláírásával felvállalt. Európai Közösséget Létrehozó Szerződés 10. cikkének a tartalma kimondja, hogy: „A tagállamok az e szerződésből, illetve a Közösség

¹² **Osztoivits András:** Az előzetes döntéshozatali eljárás, KJK Kerszöv, Budapest 2005, 52..o. Dauses: Das Vorabentscheidungsverfahren, 46.o.

¹³ **Dr.Szalayné Sándor Erzsébet:** Bírósági Közlöny, 2004/4. sz. melléklete, 14-20. o.

¹⁴ **Blutman László:** Az előzetes döntéshozatal KJK-Kerszöv kiadványok, Budapest, 2003. 76.o.

¹⁵ **Dr.Szalayné Sándor Erzsébet:** Az Európai Unió Kőzjogi Alapjai, Dialóg Campus, 2003. Pécs, Melléklet 277-311.o.

¹⁶ **De Geus ügy** 13/61 de Geus v. Robert Bosch (EBHT 1962/0089)

¹⁷ **Forrás:** Az európai Bíróság 2002. évi jelentésének statisztikai melléklete.

¹⁸ Lásd: **Fábián Gyula:** Az előzetes döntéshozatali eljárás, híd a közösségi és a nemzeti bíróságok között, Romániai Magyar Jogtudományi Közlöny 2003/2 szám.

*intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket. A tagállamok elősegítik a Közösség feladatainak teljesítését. A tagállamok tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti e szerződés célkitűzéseinek megvalósítását*¹⁹

A szerződés cikkeinek betartásához elengedhetetlen szükség, hogy a nemzeti bíróságok a közösségi jog normáival összhangban értelmezzék az előttük levő ügyben felmerülő normákat a Bíróság erre vonatkozóan hozott ítéletéből alapozva.²⁰

II. rész.

Az előzetes döntéshozatali eljárásról konkrétan

A nemzeti bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásról

Ha nemzeti bíróság eljárása során a közösségi jogot alkalmazza, előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezhet az Európai Bíróságnál. Az előzetes döntéshozatali eljárást közösségi jogszabályok által szabályozott különös eljárás. Ezen eljárás révén a nemzeti bíróságok a szerződések és a közösségi szervek aktusainak értelmezését, valamint az utóbbiak érvényességének megállapítását is kérheti. A nemzeti bíróságoknak ebből ered az a kifejezetten nagy szerep, amelyet a közösségi jog alkalmazásában betöltenek.²¹ Az eljáró bíróság bizonyos esetekben köteles az Európai Bírósághoz fordulni.²² Mint a dolgozat első részében láthattuk az előzetes döntéshozatali eljárás során két fórum, a nemzeti bíróságok és a Luxemburgi székhelyű Európai Bíróság között zajlik. E különös eljárási formában mindkét fórumnak jelentős szerepe van, amelyeknek ismerete a joggyakorlóknak elengedhetetlen a közösségi jog alkalmazásában. Szükségszerű az előzetes döntéshozatali eljárásban pontról pontra elválasztani e két fórum aktusait. A közösségi jog alkalmazása területén mind a tagállami, mind a közösségi bíróságoknak megvannak a maga feladatai és a maga részéről az Európai Bíróság kifejezetten az együttműködésre helyezi a hangsúlyt.²³

¹⁹ Az Európai Közösséget Létrehozó szerződés 10. cikk

²⁰ Von Colson & Kamann ítélet (EBHT 1984, 1891) [23-24, 26] - (közvetett hatály vagy értelmezési kötelezettség elve)

²¹ Az Európai Közösséget Létrehozó Szerződés 10. cikk

²² Az EGK szerződés 68. cikke.

²³ Kecskés László-Lominczi Zoltán-Maczonkai Mihály: Az Európai Közösségek Bírósága, HVG.Orac, Budapest, 2001. 147.o.

A közösségi jog értelmezése vagy az érvényességéről való döntés a Bíróság feladata az előzetes döntéshozatali eljárásban, azonban e jog alkalmazása nem terjedhet ki az alapeljárás alapját képező tényállásra, mert az kizárólag azon nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik, ahol a tényállás folyamatban van. Azaz az Európai Bíróságnak nem feladata a tagállami bíróság helyett dönteni, hanem a tagállami bíróság támogatása az ítélethozatal során.²⁴ Ugyanakkor sem a nemzeti jogszabályok értelmezése, sem az alapeljárásban felmerült ténykérdések nem tartoznak a Bíróság hatáskörébe. A Bíróság a közösségi jog értelmezéséről vagy érvényességéről dönt, célja a jogvita megoldása szempontjából hasznos választ adni; a kérdést előterjesztő bíróság feladata levonni a válaszból a következtetéseket, adott esetben eltekintve a szóban forgó nemzeti szabály alkalmazásától.²⁵ Az Európai Bíróság az ügy érdemében nem dönthet,²⁶ és nem helyezhet hatályon kívül nemzeti jogi normát.

A luxemburgi Bíróságnak több alkalommal is hangsúlyoznia kellett, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás nem jogorvoslati eszköz. Az ehhez kapcsolódó jogesetekben (Wagner, Wöhrmann és Sirena) a Bíróság következtetéseiben megfogalmazta az erre felsorakoztatott indokait.

A tagállami bíróság feladata a tényállás feltárása, tagállami jog értelmezése és alkalmazása, valamint az ügy érdemi döntése. Emellett a tagállami bíróság maga dönti el, hogy mikor és milyen kérdést intéz az Európai Bírósághoz. Párhuzamosan ezzel az Európai Bíróság a nemzeti bíróság által elvégzett tényállás alapján megkapott információkat adottnak tekinteni és munkáját csakis az alapján végzi. A Bíróság nem folytathat bizonyítási eljárást ezen eljárásokban.

Az Európai Bíróság és a nemzeti bíróság aktusainak határait a legjobban talán a „Gend en Loos”²⁷ és a „Costa”²⁸ jogesetek csiszolták a közösségi jog fejlődésében. Mindkét ügyben a tagállamok azon eljárási kifogást próbálták érvényesíteni, hogy a jogvita eldöntéséhez nem szükséges a közösségi jog alkalmazása és emiatt a kérelmet az Európai Bíróságnak el kell utasítania. A Bíróság ezekre az ügyekre tett hivatkozása értelmében megszilárdította mind a tagállamok, mind az Európai Bíróság hatásköreinek e részét, azaz kimondta, hogy mind a

²⁴ Kecskés László-Lominczi Zoltán-Maczonkai Mihály: Az Európai Közösségek Bírósága, HVG.Orac, Budapest, 2001. 147.o.

²⁵ Az Európai Unió Hivatalos Lapja (2005/C 143/01)

²⁶ **Wagner ügy**: Egy luxemburgi bíróság, amikor közösségi jogi kérdés vetődött fel, az előtte folyó ügyben egyszerűen a feleket az Európai Bíróság elé utalta és a tagállami bíróság hivatala az aktákat átküldte. A kézenfekvő **megoldás a tagállami bíróság kiiktatása és az akták visszaküldése lett volna**, ehelyett az Európai Bíróság érdemében tárgyalta az ügyet és határozatot hozott a közösségi jog értelmezéséről. **Wagner ügy** (EBHT 1964,101/63)

²⁷ **Van Gend en Loos v. Nederlandse Administratie Der Belastingen** ügy (EBHT 1963) [26, 62]

²⁸ **Costa v. Enel ítélet** (EBHT 1964, 1251) [2-4, 7-13, 29-30]

tagállami Bíróság, mind az Európai Bíróság meghatározott hatáskörrel rendelkezik. Ezen hatáskörök alapján a tagállami bíróság feladata dönteni a jogértelmezés szükségszerűségéről, az Európai Bíróság feladata ezzel párhuzamosan a válaszadás és nem vizsgálhatja a kérelem helyénvalóságát.

A kérelem előterjesztése.

A szerződések értelmében minden olyan tagállami bíróság, amely bírósági határozattal záruló eljárásban hoz döntést, főszabály szerint terjeszthet kérdést előzetes döntéshozatali eljárásra a Bíróság elé.²⁹ Az EK-Szerződés harmadik részének IV. címe alá tartozó területen, nevezetesen a bírósági joghatóság és a bírósági határozatok kölcsönös elismerése és végrehajtása területén, az intézmények által hozott jogi aktusok esetében az EK-Szerződés 68. cikke értelmében kizárólag a végső fokon eljáró bíróságok terjeszthetnek előzetes döntéshozatalra kérdést a Bírósághoz.³⁰ Más esetekben semmilyen közösségi jogszabály nem rendelkezik a kérelem előterjesztésének akadályáról. Tehát a nemzeti bíróságnak egyedülálló joga van dönteni arról, hogy az előtte folyamatban levő ügy kapcsán szükséges-e megkérdeznie a Bíróságot az előzetes döntéshozatali eljárás által vagy sem. A nemzeti bíróságok által benyújtott előzetes döntéshozatali eljárás bármilyen eljárási formát ölthet: polgári, kereskedelmi, büntető, közigazgatási. Az eljárás benyújtásához elengedhetetlen, hogy a nemzeti bíróság bizonyítsa, hogy az ügy folyamatban van és nem született egy végső döntés azzal kapcsolatban.

A nemzeti bíróságnak csakis egyedül kell döntenie arról, hogy a az előtte folyamatban levő ügy kapcsán előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményez és ezzel kapcsolatban megkérdezheti a felek véleményét is. A felek az előzetes döntéshozatali eljárással kapcsolatban kezdeményezhetnek, de annak végső eldöntése csakis a bíróság kizárólagos joga és említett közösségi jogszabályok értelmében kötelessége.

Amint láthattuk a nemzeti bíróságoknak széleskörű jogaik vannak az előzetes döntéshozatal benyújtása terén. Mégis a szakirodalom és a jogi gyakorlat több keretet is megfogalmazott a nemzeti bíróságoknak az előzetes döntéshozatali eljárás tekintetében.³¹

²⁹ Az EK-Szerződések 234. cikke és az Euratom Szerződés 150. cikke

³⁰Részletesen: Fábíán Gyula: *Curtea Europeană de Justiție, instanța de judecată supranatională*, Rosetti kiadó, 2002. 162 o.

³¹ Székely Csaba: *Acțiunea preliminară – principalele aspecte teoretice și practice*- Diplomamunka, BBTE Kolozsvár, 2007. 41.o.

Az értelmezésre vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelem

Ha egy tagállami bíróság úgy ítéli meg, hogy az előtte folyamatban levő ügy eldöntéséhez szükséges az Európai Bíróság elé terjeszteni a közösségi jogszabály értelmezését illetően, akkor a közösségi jogrend által ráruházott hatáskörnél fogva ezt megteheti. Abban az esetben, ha a belső jogban nincs már jogorvoslati lehetőség a nemzeti bíróság köteles a Bírósághoz fordulni értelmezési kérdésével.³² Ez alól két esetben van kivétel. Az egyik eset az, amikor a közösségi jogszabály helyes értelmezése egyértelmű. A másik eset akkor áll fenn, ha az adott kérdésben már van kialakult ítélkezési gyakorlat azaz, a tényállást fedi egy hasonló esetre hozott ítélet, de az aktuális tényállás nem támaszt valós kétséget ezen ítélkezési gyakorlat alkalmazásának lehetőségére vonatkozóan. Ebből értelem szerűen az következik, hogy ha egy olyan bíróság, amelynek határozatai ellen a belső jog értelmében van jogorvoslati lehetőség, akkor maga is dönthet a közösségi jog értelmezéséről, ha úgy ítéli meg, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján az számára kellően egyértelmű.

Ha egy közösségi jogi aktus érvényességét illetően egy tagállami bíróságnak kétségei merülnek fel, akkor kötelessége kérdést terjeszteni a Bíróság elé. Tehát, ha egy nemzeti bíróság érvénytelenségi kifogást elutasítják, csakis a Bíróság nyilváníthatja azt a jogi aktust érvénytelennek. Természetesen a kérdés előterjesztő nemzeti bíróságnak kötelessége megjelölni azokat az okokat, amelyek alapján úgy ítélte meg, hogy a közösségi jogi aktus érvénytelen lehet.

Fontos megemlíteni és a joggyakorlatban is előfordulhat, főként egy újonnan csatlakozott tagállam számára, az a helyzet, amikor egy nemzeti bíró ideiglenesen felfüggeszt illetve egyéb arra vonatkozó ideiglenes döntést hoz egy olyan belső jogi aktussal kapcsolatban, amely egy olyan Közösségi jogi aktuson alapul, amellyel kapcsolatban komoly aggály merül fel. Ebben az esetben is szükséges azoknak az okoknak a megjelölése, amelyek miatt a közösségi jogi aktust érvénytelennek tartja.

³² Az EGK szerződés 68. cikke értelmében.

Időpontok

A nemzeti bíróságok előtt folyamatban levő ügyekben hozott ítéletek időpontját természetesen alapvetően befolyásolja az előzetes döntéshozatali eljárás, amennyiben az ügy megoldása ezt megköveteli. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés előterjesztésének időpontja természetesen a nemzeti bíróságoktól függ. Ha a nemzeti bíróság úgy ítéli meg, hogy az ügy megoldáshoz szükséges a Bírósághoz értelmezési vagy érvényességi kérdésben fordulnia, akkor értelemszerűen az e tekintetben hozott ítélet és nemzeti bíraskodási eljárás után indulhat el, hiszen itt vannak a leginkább abban a helyzetben, hogy megítélik az eljárás melyik szakaszában a legcélszerűbb az ügy megoldásához egy ilyen kérdés előterjesztése. Elhanyagolhatatlan a Bíróság hatékonyságát tekintve az, hogy a nemzeti bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés előterjesztésére az alapeljárás olyan szakaszában végezze, amikor a bíró képes a ténybeli és jogi háttérének meghatározására.³³ Ez azért fontos, hogy Bíróság rendelkezni tudjon minden olyan adattal, amely szükséges annak a megállapítására, hogy az alapeljárásban a közösségi jog alkalmazandó-e.

Formai és nyelvi követelmények.

Ha egy nemzeti bíró előzetes döntéshozatalra terjeszt elő egy kérdést, akkor az a belső jogszabály értelmében bármilyen határozati formát ölthet, amelyeket lehetővé tesz az eljárási szabály. Az irat összeállítása közben figyelembe kell venni, hogy ez fogja képezni azt az információ mennyiséget, amelyek alapján a Bíróság választ ad. A hatékony válasz érdekében az iratot, amely a Bíróság előtt a döntéshozatali eljárás alapját képezi kellő figyelmességgel és a tényállás leírását a lehető legjobban kell összeállítani.

Az bíróság joggyakorlata arra utal következtetni, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapvető ismertetéséhez körülbelül 8-12 oldalra van szükség. A határozatnak teljesnek kell lenni, csak a releváns és az ügyöz kapcsolódó adatokat kell, tartalmazza³⁴ és oly módon, hogy a Bíróság valamint azok, akik észrevétel előterjesztésére jogosultak megérthessék az alapeljárás jogi és ténybeli alapjait.

³³ **Foglia v. Novello** (EBHT 1981, 244) E.C.R. 3045., **Irish Creamery Milk Suppliers Assiation** (EBHT 1981, 36) és **Pretore di Salo** (EBHT 14/1980) E.C.R. 1981. 735 Ügyekben

³⁴ **Bosh ügy** (EBHT 1962, 13)

A határozatnak tartalmaznia kell:

- röviden ismertetnie kell a jogvita tárgyát, valamint a megállapított releváns tényeket, vagy legalább az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés alapját képező tényállást;

- be kell mutatnia az esetlegesen alkalmazandó nemzeti rendelkezések tartalmát, és adott esetben meg kell jelölnie a vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlatot, feltüntetve minden esetben annak pontos hivatkozását (például hivatalos lap vagy egy adott határozatok tára oldalszámát; esetlegesen internetes honlapra történő hivatkozást);

- a lehető legpontosabban meg kell jelölnie az adott ügyben releváns közösségi rendelkezéseket;

- ismertetnie kell azokat az okokat, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel egyes közösségi rendelkezések értelmezésére vagy érvényességére vonatkozóan, valamint azt a kapcsolatot, amelyet felállít e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti jog között;

- adott esetben össze kell foglalnia az alapeljárásban résztvevő felek releváns érvelésének lényegét.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésnek vagy kérdéseknek az összeállításakor figyelembe kell venni ennek a csatolási helyét. Az összeállított határozatnak olyan részén kell szerepeljen, amely elkülönül a határozat más részeitől. A kérdést célszerű az előzetes döntéshozatalra utaló határozat elejére vagy végére írni. A kérdéseknek a kérelem indokolásának ismertetésére történő hivatkozás nélkül is érthetőnek kell lenniük, amely indokolás ugyanakkor a megfelelő értelmezéshez szükséges háttérrel biztosítja.³⁵

Az eljárás nyelve. A feladatának sikeres elvégzése érdekében a Bíróság pontosan meghatározott hatáskörrel rendelkezik; e hatáskörét az előzetes döntéshozatali eljárások esetén, illetve más keresettípusok vonatkozásában gyakorolja. A bíróság hatásköreinek részletes bemutatására nem térek ki, mivel az elsőről részletesebben van szó.³⁶ A közvetlen keresetknél az eljárás nyelve – vagyis az, amelyen az eljárást lefolytatják – a kereset nyelve lesz (ez az Európai Unió 23 hivatalos nyelve közül bármelyik lehet). **Az előzetes döntéshozatali eljárás**

³⁵ Az Európai Unió Hivatalos Lapja (2005/C 143/01)

³⁶ **Dr.Szalayné Sándor Erzsébet:** Az Európai Unió Közjogi Alapjai, Dialóg Campus, 2003. Pécs, 162.o. és köv.

során viszont az eljárás nyelve megegyezik a kérdést előterjesztő nemzeti bíróság nyelvével.

A tárgyaláson elhangzó vitákat igény szerint szinkrontolmačsok segítségével ültetik át az Európai Unió más nyelveire. A bírák egymás között tolmácsok nélkül, közös nyelven – hagyományosan **franciául** – tanácskoznak. Természetesen a kérelmet lefordítják, mivel az a Hivatalos Közlönyben is rendelet értelmében meg kell jelenjen. A lefordított kérelem egyszerű, világos és fölösleges adatoktól mentes formát kap.

Visszacsatolás - az előzetes döntéshozatalra utalás hatásai a nemzeti eljárásra

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés esetében a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő ügy felfüggesztésre kerül egészen a Bíróság döntéshozataláig. Ugyanakkor a nemzeti bírónak továbbra is hatáskörében áll döntéseket hozni biztonsági intézkedéseket tekintve. Például, ha egy Közösségi aktus érvényességével kapcsolatban merülnek fel kételyek, ha ezen a közösségi jogi aktuson egy nemzeti jogi aktus nyugszik. Ebben az esetben a bírónak továbbra is hatáskörében áll felfüggeszteni a nemzeti jogi aktust, vagy vele kapcsolatban ideiglenesen intézkedéseket hozhat. Fontos megemlíteni, hogy a felfüggesztés csak ideiglenes lehet a Bíróság döntéséig.

Az előzetes döntéshozatali eljárás költségei

Az Európai Bíróságra benyújtott előzetes döntéshozatali eljárás díjmentes. A Bíróságnak viszont nem határozhat az alapügy feleinek költségei vonatkozásában. Értelemszerűen az alapügyben, a Bíróság a felek által, a nemzeti eljárási szabályok által meghatározott illetékek, honoráriumok és az eljárásban kapcsolatos anyagi dolgokban nem illetékes. Ezekről határozni a nemzeti bíróságok feladata. Fontos kiemelni, hogy ha a folyamatban lévő ügyben az egyik félnek anyagi tekintetben rászorultsága van, és ha a nemzeti szabályok lehetővé teszik, akkor az előzetes döntéshozatalra előterjesztő nemzeti bíróság költségmentességet engedélyezhet a félnek. Ez a költségmentesség kiterjed a Bíróság előtt felmerülő képviseleti költségek fedezésére. Ez utóbbit akár a Bíróság is engedélyezheti

Iratváltások és elérhetőségek

Az ügy iratai és az előzetes döntéshozatali eljárás dokumentumait, vagy ezeknek a másolatait, amelyek a bíróság előtt ezen eljárás alapját képezik, ajánlott küldeményben kell elküldeni közvetlenül a Bíróságnak.

A Luxemburgi Európai Bíróság Címe: Greffe de la Cour de justice des Communautés européennes, L-2925 Luxembourg, tel. +352 4303-1).

A Bíróság Hivatala a határozat kihirdetéséig kapcsolatban marad a nemzeti bíróságokkal és elküldi számára az eljárási iratok másolati példányait. Ezeknek az eredeti példányai mindig a Bíróságnál maradnak. A Bíróság a határozatát leküldi a nemzeti bíróságoknak. A nemzeti bíróságoknak kötelességük tájékoztatni a Bíróságot, hogy az alapügyben miként használták az általuk hozott döntést vagy más esetekben elküldje az ügyben hozott végső döntést.

Következtetések:

Románia 2007. január elsejétől tagja az Európai Uniónak és hazánkban is érvényesül a közösségi jog. Az előzetes döntéshozatali eljárást, akár csak a más belső jogrendünkben szereplő eljárásokat a joggyakorlóknak a törvény erejénél fogva alkalmazniuk kell a folyamatban levő ügyekben. Amint a dolgozatból kiderül ez a sajátos eljárási forma a tagállamok számára jogokat és kötelezettségeket eredeztet. Ezeknek a jogoknak és kötelezéseknek az ismeretéhez, a tárgyalt eljárási forma megértéséhez és alkalmazásához elengedhetetlen ennek alapos ismerete és a pontról pontra vett lépéseinek a vizsgálata. Véleményem szerint az előzetes döntéshozatali eljárással kapcsolatos jogszabályok ismerete nélkül, vagy e jogszabályok hiányos ismerete komoly nehézségeket okozhat a joggyakorlók számára. A bírácoknak, ügyvédeknek és jogászoknak tisztába kell lenni azokkal a lépésekkel, amelyek szükségesek az előzetes döntéshozatali eljáráshoz. Milyen esetekben kell kérdéssel fordulni az Európai Bírósághoz? Melyek a nemzeti és a luxemburgi Bíróság illetékességei? Hogyan kell összeállítani az előzetes döntéshozatalra szánt kérvényt? Milyen nyelven kell ezeket elkészíteni? Milyen dokumentumok szükségesek, ahhoz, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás során a Bíróság hasznos választ tudjon adni?

A szakirodalomban az előzetes döntéshozatali eljárást megfogalmazó szerzők részleteiben tárgyalják az előzetes döntéshozatali eljárást és az abból eredő jogokat és kötelezettségeket, de úgy gondolom, hogy legalább annyira fontos annak az ismerete is, hogy valójában miként kell összeállítani, milyen kritériumoknak kell megfeleljen, és milyen formai követelményeknek igényel a kérvény összeállítását. Dolgozatomban ezekre a kérdésekre kerestem a választ.

III. rész.

Az előzetes döntéshozatali eljárás lépéseinek ismerete a kolozsvári joggyakorlók által

A román bíróságok bíráinak a peres ügyekben való döntés alkalmával a közösségi jogszabály alkalmazása törvényes kötelessége. A joggyakorlóknak a közösségi jogszabályok ismerete a szakma gyakorlásában elengedhetetlen része az hazán uniós tagságával. Akárcsak a belső jogrendünkben fellelhető eljárési formák az előzetes döntéshozatali eljárás is a joggyakorlók jogi ügyeiben bármelyik perben kérdéssé válhat. Az igazságszolgáltató szervezeteknek alkalmazniuk kell a közösségi jogot és érvényesíthetők a közösségi jogból származtatható jogok és kötelezettségek. Ezen eljárési forma lépéseinek ismerete ma már elengedhetetlen a jogászoknak, az ügyvédeknek, a bírásoknak, ügyészeknek.

Az előzetes döntéshozatali eljárás lépéseinek ismereténél a felmérésére 7 kérdésből álló román nyelvű kérdőívet állítottam össze. A kérdőív kérdéseinek felépítése általános szinten felméri, hogy az azt kitöltő jogászok, ügyvédek, ügyészek mennyire ismerik az előzetes döntéshozatali eljárást, annak lépéseit, a Közösségek Bíróságának illetékességét az előzetes döntéshozatali eljárásban.

A kérdőív

Judecătorii statelor membre ale Uniunii Europene îndeplinesc, cu ocazia exercitării atribuțiilor lor funcție dublă: judecător național și cel comunitar. După aderarea României la Uniunea Europeană aplicarea dreptului comunitar a devenit inevitabil pentru juriști români. Aplicarea dreptului comunitar prin instanțele naționale se realizează cu ajutorul acțiunii preliminare. Scopul acestui studiu este aflarea în ce măsură juriștii români cunosc procedura acțiunii preliminare.

1. Ce normă se aplică în caz de conflict între o normă comunitară și una internă?

- norma internă
- norma comunitară
- norma internă dacă norma comunitară a fost adoptat ulterior
- se aplica principiul *lex posteriori derogat priori*

2. Care este după părerea Dumneavoastră scopul acțiunii preliminare?

- aplicarea și interpretarea unitară al dreptului comunitar
- realizarea unei căi de atac la nivel comunitar
- aplicarea exclusivă a dreptului comunitar de către C.J.C.E.
- are ca scop realizarea unei examinări asupra validității hotărârilor instanțelor naționale

3. Ce competență are C.J.C.E. după părerea Dumneavoastră în cadrul acțiunii preliminare?

- să pronunțe o hotărâre asupra incompatibilității normelor juridice naționale cu normele comunitare
- exclusiv de a asigura interpretarea unitară a dreptului comunitar
- soluționarea litigiului de fond
- în cazul incompatibilității normei interne cu norma comunitară are competența de a pronunța o hotărâre irevocabilă și definitivă.

4. După părerea Dumneavoastră instanța națională în ce limbă trebuie să întocmească cerera:

5. În cazul în care sunteți o parte într-un litigiu, aveți dreptul să solicitați acțiunea preliminară?

- da
- nu

De ce?

6. Ordonați cronologic următoarele etape (scrieți în pătrățelul numărul corespunzător etapei):

- hotărâre despre înaintarea cererii
- pronunțarea unei hotărâri în ședință publică
- redactarea cererii
- suspendarea procedurii până la răspunderea C.J.C.E.
- trimiterea cererii
- deschiderea procedurii de fond și prezentarea împrejurărilor de fapt și de drept
- faza orală în fața Curții de la Luxemburg
- traducerea conținutului cererii
- interpretarea normelor interne
- transmiterea cererii de la grefa instanței naționale la grefa C.J.C.E.
- posibilitatea retragerii cererii
- notificarea cererii prelabile de către părțile din litigiul de bază, ale statelor membre și instituțiilor comunitare care au dreptul să depună observații
- perioada în care persoanele și statele interesate pot să depună observații scrise în legătură cu cauză

7. Ce părere aveți? Care va fi soluția în următoarele spețe:

Părțile din litigiul de bază au atacat hotărârea instanței naționale de trimitere, însă numai după ce dosarul a ajuns la Curtea de Justiție a Comunităților Europene. Instanța națională a notificat Curții această faptă arătând că în conștiință trebuie suspendată acțiunea preliminară.

- Dacă recursul a fost admis pe baza legii interne, atunci acțiunea preliminară trebuie să fie suspendată
 - C.J.C.E. trebuie să șteargă cerea din lista cauzelor aflate în fața ei
 - Recursul nu poate fi admis pe baza legii interne pentru că cererea a ajuns la C.J.C.E.
 - C.J.C.E. poate decide să nu judece cauza până la soluționarea definitivă a recursului
 - C.J.C.E. suspendă acțiune până la soluționarea recursului

Funcția: _____

Vechimea în această funcție:

Vă mulțumesc!

Kiértékelés

A dolgozat kiértékelése előtt fontos megemlíteni a kérdőív célját. Mivel a közösségi jogszabályok a romániai jogrendszerben is teljesen hatályos jogerővel bírnak, ezért azoknak ismerete elengedhetetlenül fontos. Kérdőívemet Kolozsváron dolgozó jogászokkal, ügyvédekkel, ügyészekkel, egyetemi professzorokkal, ügyvédsegédekkel, egyetemi szeminaristákkal és doktoranduszokkal töltöttem ki. Azt szerettem volna megtudni, hogy a megkérdezettek az előzetes döntéshozatali eljárást mennyire ismerik. A szokatlan módszerre az említett személyek

különösképpen reagáltak. A megkérdezettek többsége kihívást látott a kérdőív kitöltésében és azonnal vállalta. A kitöltő személyek kisebb része pedig első megállapításra elutasító volt és kérdések sorozatát tette fel a kutatással kapcsolatban. Ennek okát abban látom, hogy szokatlan az ilyen jellegű felmérés a jogi kutatások területén. A kutatásom során azt a következtetést tudtam levonni, hogy a nemzeti jogszabályokat nagymértékben befolyásoló tényezők megjelenése alkalmával érdemes, és kell is hasonló jellegű kutatásokat végezni, ha nem is egy jogi kutatás témájának keretén belül, de szociológiai felmérésként mindenképp. Ezt a kiértékelés után megpróbálom megindokolni.

A kérdőív első kérdése a közösségi és a nemzeti jogszabályok egymással való viszonyának egy igencsak fontos területére kérdez rá. A kérdőív első kérdésére a megkérdezettek **92%** helyes választ adott.³⁷ A második kérdés teljes mértékben az előzetes döntéshozatali eljárás célját kérdezi meg a kérdőív kitöltőjétől. A kérdésre kapott válaszok alapján megállapítható, hogy a döntéshozatali eljárás céljával a megkérdezettek több, mint **92%** tisztában van.³⁸

A Közösségek Bíróságának illetékessége az előzetes döntéshozatali eljárás során egyértelmű. A megkérdezett jogászok válaszaiból kiderül, hogy a Bíróság illetékességét az előzetes döntéshozatali eljárásban nem ismerik eléggé. A kérdőív harmadik kérdésére adott válaszokat összegezve kiderült, hogy a kérdőívet kitöltő személyek a Bíróságnak tulajdonítják azt a jogot, hogy a belső jogszabály és a közösségi jogszabály összeférhetlenségének esetében, jogerővel bíró végleges döntést hozzon. Amint tudjuk, a Közösségek Bírósága az ügy érdemében nem dönthet. Ennek részletes bemutatása a dolgozatban megtalálható.³⁹

Igen fontos kérdés, hogy milyen nyelven kell összeállítani az előzetes döntéshozatali eljárásra szánt kérelmet. A kérdőívet kitöltő személyek igencsak eltérő válaszokat adtak. Általánosságban véve pontatlan, helytelen vagy részleges választ. Néhányan csak a francia és az angol nyelvet, míg mások a nemzeti nyelvet jelölték meg az összeállítás nyelveként. Fontos tudni, hogy az Európai Unió intézményeinek szánt dokumentumokat a tagállamok (és az esetek többségében így is van) a saját nemzeti nyelvükön kell összeállítsák. Ez, külön szabályozott esetekben van másképp.

A kérdőív ötödik kérdése a kérdőív egyik gerinckérdését foglalja magába. A jogi szakmában dolgozó szakembereknek (főként ügyvédeknek) tisztába kell lenniük azzal, hogy jogukban áll-e kérni az ügyben felmerülő kérdéseket előzetes döntéshozatali eljárásra vagy sem?

³⁷ Lásd: **1. függelék**

³⁸ Lásd: **2. függelék**

³⁹ Lásd: **3. függelék**. Részletesen: 9 oldal.

A megkérdezettek több mint **2/3**-a sajnos erre nem adott megfelelő választ. Fontos tudni, hogy a felek egy folyamatban lévő ügyben nem kérhetik a bíróságot, hogy az ügyel kapcsolatos kérdést terjessze előzetes döntéshozatali eljárással a Bíróság elé. A bíróságnak kizárólagos joga erről dönteni. Viszont a feleket semmi sem akadályozhatja meg abban, hogy ezzel kapcsolatban véleményét fogalmazzanak meg a bíróságon és javaslatokat tegyenek.

Kérdőívem hatodik kérdése talán a legnehezebb és legelgondolkodhatóbb a kérdések és vélemények között. Az előzetes döntéshozatali eljárás pontos lépéseit ismerni, abban a jogrendszerben, amelynek a közösségi jog alig több mint egy éve része, nem egyszerű. A kérdőívben e kérdésre leginkább a most végzett joghallgatók és a szakember professzorok adtak elfogadható választ. Ez érthető is, hiszen a nemrég egyetemi tanulmányaikkal végzett jogászok több elméleti tudás részesei lehettek közösségi jogból, mint az őket megelőző korosztályok tanulói.

A hetedik kérdésnél egy rövid jogeset megoldását kértem a szakemberektől. Ennek a megoldása viszont a jogászok számára nem okozott különösebb nehézséget. A válaszadók **2/3**-a helyesen oldotta meg a jogesetet.

Következtetések, észrevételek

A kiértékelésből kapott eredmények alapján és a kérdőívet kitöltő személyek tekintetében több következtetést lehet levonni. Lassan másféléves uniós tagságunk alatt e különös eljárási módot és annak konkrét lépéseit a megkérdezett szakemberek, jogászok nem ismerik teljesen. Az előzetes döntéshozatali eljárással járó jogok és kötelezettségek nem egyértelműek a megkérdezettek számára. Fontos megemlíteni, hogy mindmáig Romániában egyetlen eset került előzetes döntéshozatali eljárásra.⁴⁰ Természetesen nem lehet párhuzamot vonni egy belső jogszabály által szabályozott eljárás ismerete és egy olyan közösségi jogszabály által szabályozott eljárás ismerete között, amely egy éve van jelen a romániai normarendszerben.

A Romániában is kötelezően hatályos közösségi jog ismerete a jogászok, bírók, ügyészek, ügyvédek és jogi szakmában dolgozók számára elengedhetetlen. Az eredmények arra utalnak, hogy az említett szakmában dolgozóknak néhány éven belül sikerül a közösségi jog által

⁴⁰ A Tribunal Dâmbovița által 2007. január 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Ministerul Administrației și Internelor – Direcția Generală de Pașapoarte București v. Gheorghe Jipa (2007/C-140)

kibővített belső jogrendben egyeztetni azokat az éles határokat, amelyeket a közösségi jog bekerülése a nemzeti jogba húzott meg a jogalkalmazás számos területén.

Felhasznált irodalom:

- [1] Blutman László: Az előzetes döntéshozatal KJK-Kerszöv kidványok, Budapest, 2003.
- [2] Dr.Szalayné Sándor Erzsébet: Az Európai Unió Közjogi Alapjai, Dialóg Campus, 2003. Pécs
- [3] Dr.Szalayné Sándor Erzsébet Bírósági Közlöny, 2004/4. sz. melléklete
- [5] Fábíán Gyula: Curtea Europeană de Justiție, instanța de judecată supranatională, Rosetti kiadó, 2002.
- [6] Fábíán Gyula: Az előzetes döntéshozatali eljárás, híd a közösségi és a nemzeti bíróságok között, Romániai Magyar Jogtudományi Közlöny 2003/2 szám.
- [7] Kecskés László-Lominczi Zoltán-Maczonkai Mihály: Az Európai Közösségek Bírósága, HVG.Orac, Budapest, 2001.
- [8] Osztovits András Az előzetes döntéshozatali eljárás, KJK Kerszöv, Budapest 2005
- [9] Székely Csaba: Acțiunea preliminară – principalele aspecte teoretice și practice- Diplomamunka, BBTE, Jogi Kar, Kolozsvár, 2007. 7 o.

Az Európai Közösségek Bíróságának felhasznált határozatai

- [10] Bosh ügy (EBHT 1962, 13) E.C.R. 89.
- [11] Costa v. Enel ítélet (EBHT 1964, 1251) [2-4, 7-13, 29-30] E.C.R. 585
- [12] De Geus ügy 13/61 de Geus v. Robert Bosch (EBHT 1962/0089)
- [13] Grand ügy (EBHT 1970, 9.) E.C.R. 825.
- [14] Milchwerke H. Wöhrmann&Sohn KG v. Hauptzollamt Bad Reichenhall. (EBHT 1964 7/67)
- [15] Rheinmüllen II- ítélet (EBHT 1974, 166)
- [16] Sirena Srl kontra Eda Srl és társai (EBHT 1979 40/70) E.C.R. 03169
- [17] Tribunal Dâmbovița által 2007. január 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Ministerul Administrației și Internelor – Direcția Generală de Pașapoarte București v. Gheorghe Jipa (2007/C-140)
- [18] Von Colson & Kamann ítélet (EBHT 1984, 1891) [23-24, 26]

[19] Van Gend en Loos v. Nederlandse Administratie Der Belastingen ügy (EBHT 1963) [26, 62] E.C.R. 1

[20] Wagner ügy (EBHT 1964,101/63) E.C.R. 383.

[21] Van Duyn ügy (EBHT 1974, 540) E.C.R. 1970. 1337.

Statisztikák, szerződések

[22]Az európai Bíróság 2002. évi jelentésének statisztikai melléklete

[23]Az európai Bíróság 2007. évi jelentésének statisztikai melléklete.

[24] Az Európai Unió Hivatalos Lapja (2005/C 143/01)

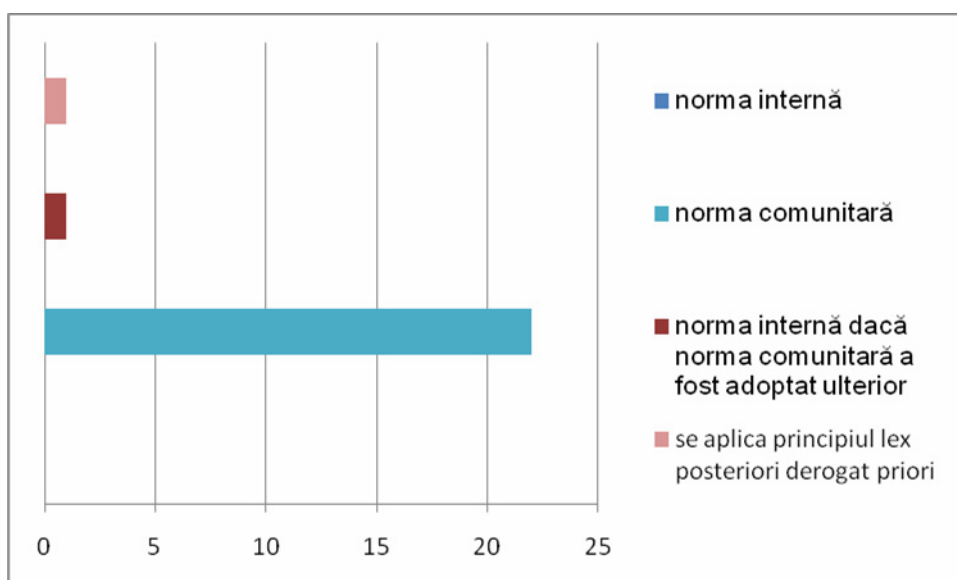
[25] Az Európai Közösséget Létrehozó Szerződés

[26] Az Euratom Szerződés

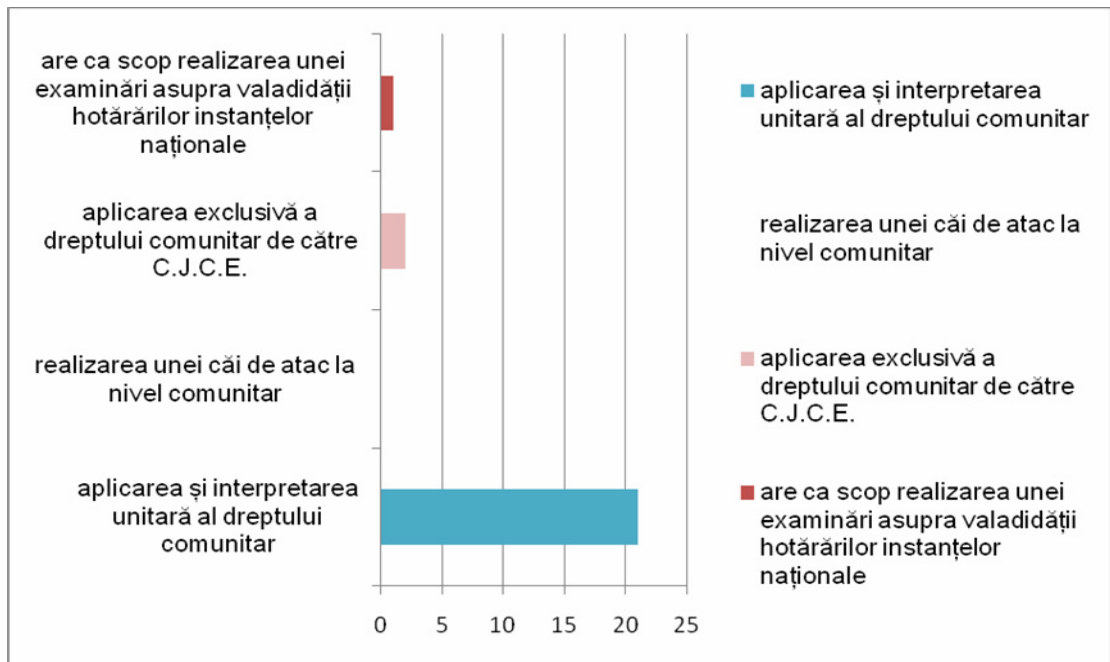
[27] Tables of Equivalences

Függelékek:

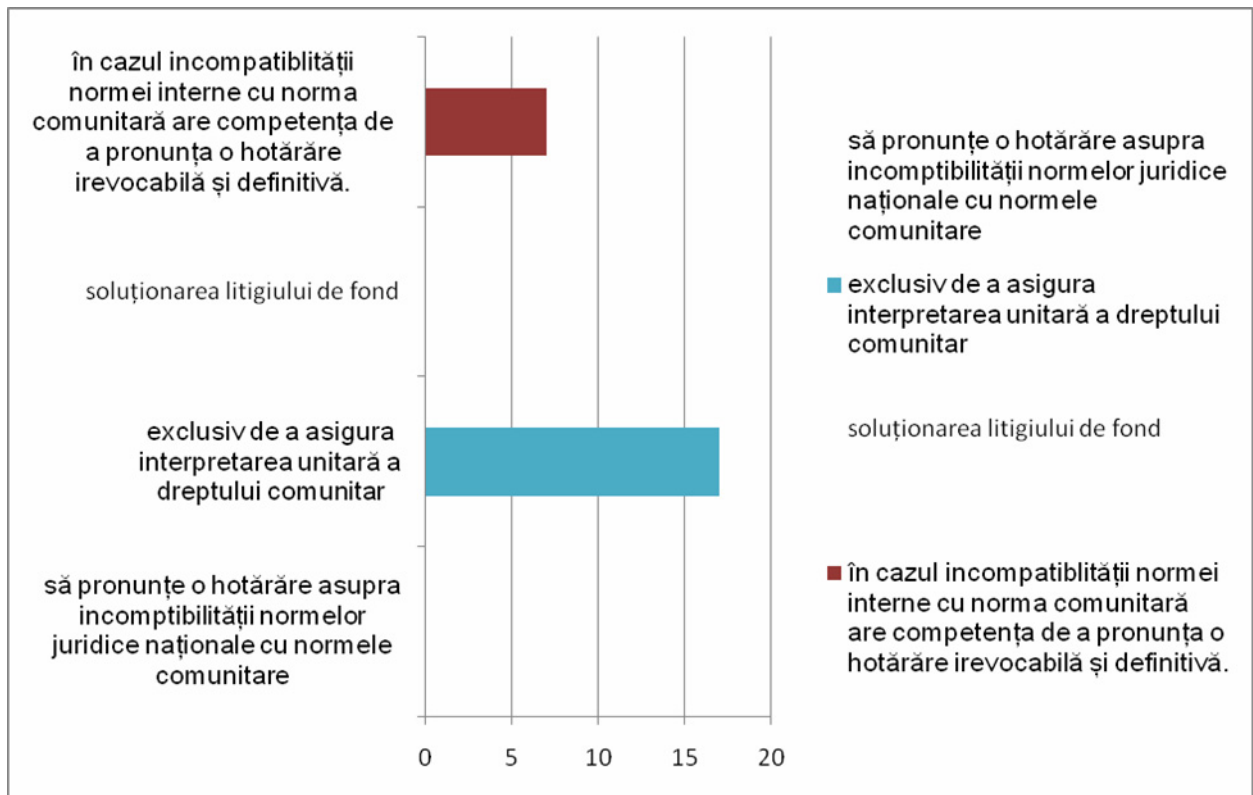
1. **függelék** – a Ce normă se aplică în caz de conflict între o normă comunitară și una internă? kérdésre adott válaszok a feldolgozás után.

2. **függelék** – a Care este după părerea Dumneavoastră scopul acțiunii preliminare? kérdésre adott válaszok a feldolgozás után.

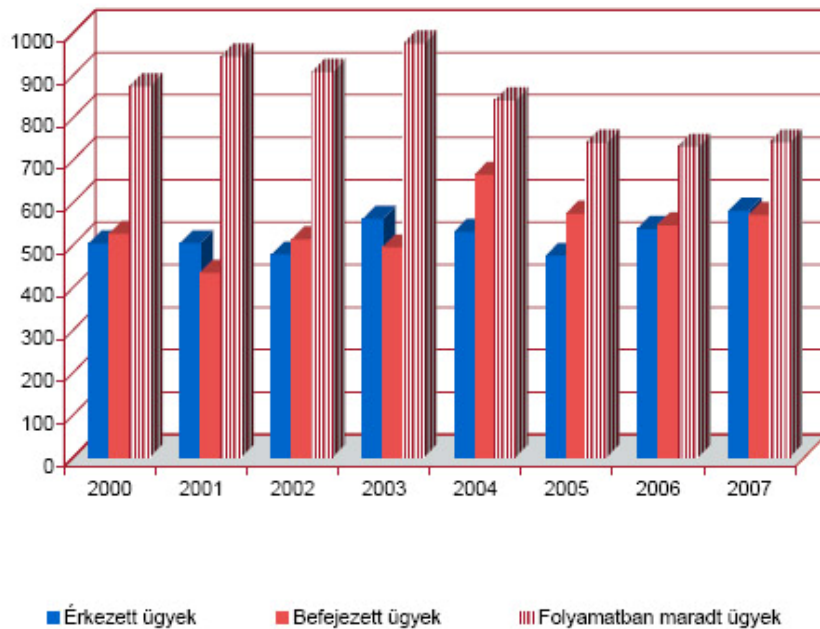
3. **fűggelék** – Ce competență are C.J.C.E. după părerea Dumneavoastră în cadrul acțiunii preliminare? kérdésre adott válaszok a feldolgozás után.

4. függelék: A Bíróság tevékenysége általában
Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek

A Bíróság tevékenysége általában

1. Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2000–2007) 1

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Érkezett ügyek	503	504	477	561	531	474	537	580
Befejezett ügyek	526	434	513	494	665	574	546	570
Folyamatban maradt ügyek	873	943	907	974	840	740	731	741

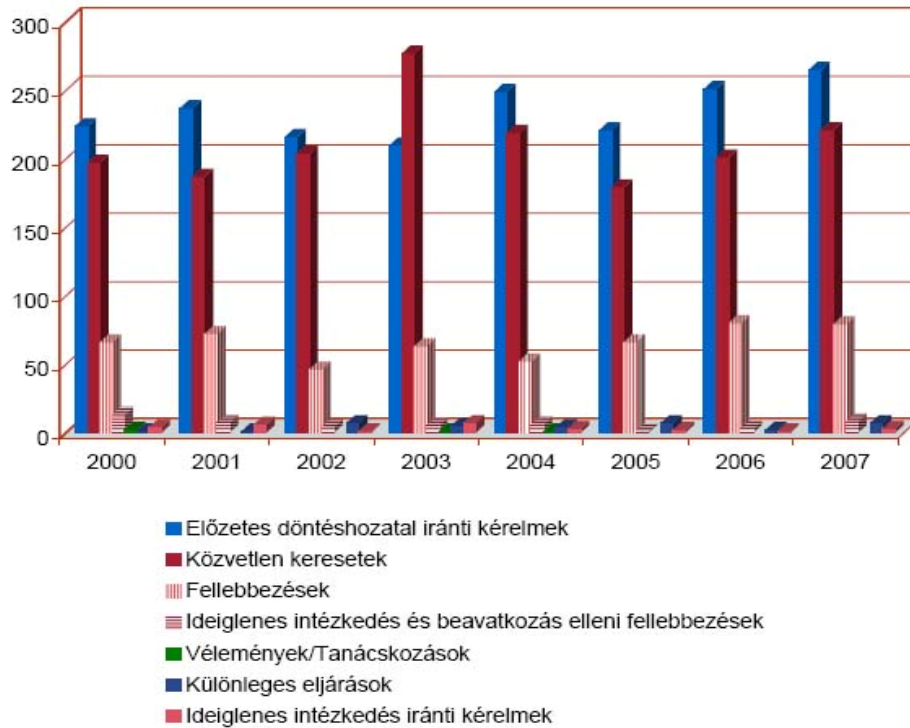
¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

5. függelék: Érkezett ügyek

Az eljárások jellege.

Érkezett ügyek

2. Az eljárások jellege (2000–2007) 1

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	224	237	216	210	249	221	251	265
Közvetlen keresetek	197	187	204	277	219	179	201	221
Fellebbezések	66	72	46	63	52	66	80	79
Ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni fellebbezések	13	7	4	5	6	1	3	8
Vélemények/Tanácskozások	2			1	1			
Különleges eljárások	1	1	7	5	4	7	2	7
Összesen	503	504	477	561	531	474	537	580
Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek	4	6	1	7	3	2	1	3

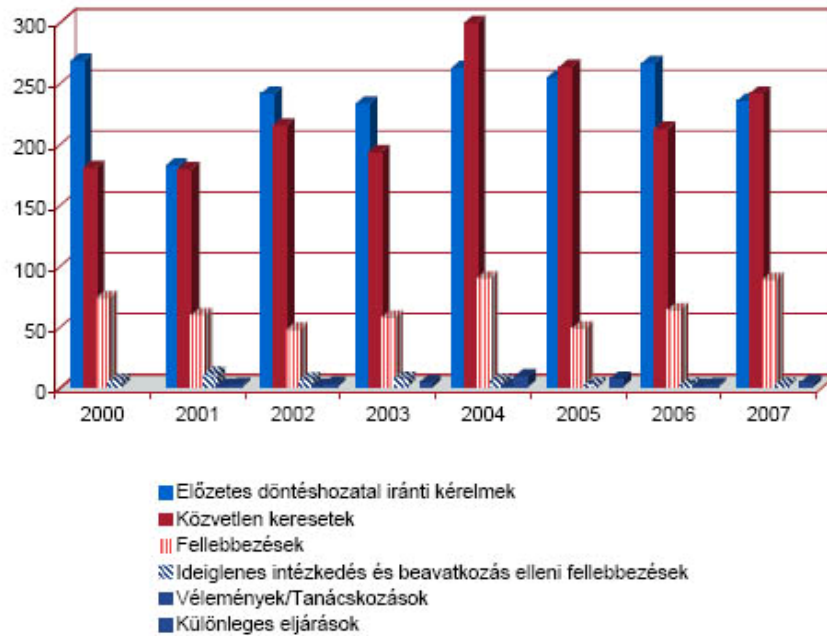
¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

6. függelék: Befejezett ügyek

Az eljárások jellege.

Befejezett ügyek

6. Az eljárások jellege (2000–2007) 1 2

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	268	182	241	233	262	254	266	235
Közvetlen keresetek	180	179	215	193	299	263	212	241
Fellebbezések	73	59	47	57	89	48	63	88
Ideiglenes intézkedés és beavatkozás elleni fellebbezések	5	11	6	7	5	2	2	2
Vélemények/Tanácskozások		1	1		1		1	
Különleges eljárások		2	3	4	9	7	2	4
Összesen	526	434	513	494	665	574	546	570

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

² „Különleges eljárásnak” minősül a költségek megállapítása (eljárási szabályzat 74. cikk); a költségmentesség (eljárási szabályzat 76. cikk); az ítélet elleni ellentmondás (eljárási szabályzat 94. cikk); a harmadik személy jogorvoslata (eljárási szabályzat 97. cikk); az ítélet értelmezése (eljárási szabályzat 102. cikk); a perújítás (eljárási szabályzat 98. cikk); az ítélet kijavítása (eljárási szabályzat 66. cikk); a végrehajtás foganatosítása iránti eljárás (az Európai Közösségek kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyv); a mentelmi ügyek (az Európai Közösségek kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyv).